

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/31719-1
Saksbehandler Daniel Haraldsson Nilsen

Utvalg	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	18.11.2025
Ungdommens fylkesutvalg 2025	19.11.2025
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	26.11.2025

4-årig tilbudsstruktur for offentlige videregående skoler i Agder - skoleårene 2026/2027-2029/2030

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse vedtar forslag til 4-årig tilbudsstruktur for de offentlige videregående skolene i Agder, slik det foreligger i vedlagte tabeller. Forslaget ivaretar arbeidslivets behov, elevenes ønsker og er tilpasset gjeldende skolestruktur og skolenes kapasitet
2. Tilbud som ikke lyses ut:
 - Vg1 Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) på Mandal videregående skole fra skoleåret 2026/2027.
 - Vg2 Transport og logistikk vest i Agder, men vurdere tiltaket på nytt i tilbudsstruktursaken for 2027/2028
 - 2-årig studiespesialiserende på Vågsbygd videregående skole fra skoleåret 2026/2027.
 - Vg3 Maritim elektriker ved Dahlske videregående skole.
3. Opprettholde programområdet Vg2 Anleggsgartner på Tvedestrand videregående skole/Østre Agder videregående skole.
4. Det vil komme en egen sak angående nærskolematriksen i 2026. Saken vil minimum dekke forslag om endringer i Setesdalsregionen
5. Utvidet inntaksregion i Østre-Agder og ordning med en maksimal reisevei på 50 min. internt i inntaksregionen, endres tilbake til tidligere inntaksregioner. Dette vedtaket må sluttbehandles i fylkestinget 16. desember 2025.
6. Erstatte 2+2 løp for voksne der det kommer nye læreplaner for modulstrukturert opplæring.
7. Det er lagt inn innsparing i tilbudsstrukturen på 12,5 mill. kroner i 2026 i tillegg til videreføring av 12,5 mill. kroner i 2025. Nye innsparinger og effektivisering vil vurderes etter kriterier beskrevet i økonomikapittelet. Disse vil bli lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.
8. Endringer etter innsøking gjøres etter kriterier for dimensjoneringen, slik de kommer frem i denne sak. En eventuell økning i antall klasser vil medføre at de økonomiske rammene må økes ytterligere.
9. Endringer utover det som ligger i kriteriene for behandling av tilbudsstruktur i punktene over, blir lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.

Vedlegg

Høringssvar ledelsen på Sam Eyde VGS

Høringssvar ansatt fra UiA

Høringssvar Mandal vgs.

Høringssvar Tvedestrand kommune

Arendal fengsel avd. Enje høringssvar

Høringssvar Iveland kommune

Høringssvar Lyngdal kommune del 2 av 2

Høringssvar Lyngdal kommune del 1 av 2

Høringssvar Opplæringskontoret transport og logistikk

Høringssvar entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA)

Høringssvar Lillesand Vgs.

Høringssvar AKT

Høringssvar privatperson Tuva Haugen

Høringssvar Transport og logistikk setesdal vgs

Høringssvar Transport og logistikk vg2 Hornnes

Høringssvar Valle kommune

Høringssvar Utdanningsforbundet Valle

Høringssvar Fagskolen i Agder avd. Grimstad

Høringssvar Vegårshei kommune

Høringssvar Kvinesdal kommune

Høringssvar Utdanningsforbundet Agder (2)

Høringssvar privatperson Ånen

Høringssvar Utdanningsforbundet Risør vgs.

Høringssvar Utdanningsforbundet i Tvedestrand del 2

Høringssvar Evje og Hornnes Senterparti

Høringssvar Nrosk Lektorlag avd. Sam Eyde VGS

Høringssvar Utdanningsforbundet i Tvedestrand

Høringssvar Vennesla VGS

Høringssvar Grimstad kommune

Høringssvar Bykle kommune

Høringssvar privatperson Jonas_ Setesdal VGS

Høringssvar privatperson Nora Brattfjord

Høringssvar privatperson Arsenii_ Setesdal VGS

Høringssvar privatperson Akram Hamza Ahmad_ Setesdal VGS

Privatperson Leif Kristian ved Setesdal vgs. høringssvar

Privatpersoner Amanda, Abigayl og Olexandra - 1STB - Setesdal VGS høringssvar

Fagforeningene på Setesdal VGS høringssvar

Utdanningsforbundet, klubben ved Kvadraturen vgs. høringssvar

Høringssvar Vennesla næringsforening

Høringssvar Risør kommune

Høringssvar fra Utdanningsforbundet Evje og Hornnes

Avdeling for Helse- og oppvekst ved KKG høringssvar

Setesdal vgs. høringssvar

Høringssvar fra OKAB

Østre Agder IPR høringssvar

Gjerstad kommune høringssvar

Høringssvar NAML Sør, Norske anleggsgartnere, miljø

Høringssvar Agder tresenter
Høringssvar Farsund kommune
Høringssvar Idrettsfag ved Sam Eyde vgs.
Høringssvar Sirdal vgs.
Høringssvar Otra IL
NHO høringssvar
Høringssvar Fagforbundet Agder fylkesforening
Høringssvar Østre Agder Interkommunale politiske råd
Høringssvar fra Flekkefjord vgs.
Høringssvar Lindesnes kommune
Høringssvar Utdanningsforbundet Agder
Høringssvar NHO Elektro Sørlandet
Høringssvar Fagforbundet avd. Risør vgs.
Høringssvar ledelsen på Risør VGS og Tvedestrand VGS
Høringssvar Utdanningsforbundet Grimstad
Høringssvar Setesdal interkommunalt politisk råd
Høringssvar fra Åmli kommune
Høringssvar fra Arendal vgs. avd Tyholmen
Arendal idrettsråd høringssvar
Eilert Sundt vgs. høringssvar
Fagforbundet, Tvedestrand videregående høringssvar
Høringssvar fra Hægbostad Kommune
Høringssvar fra Vennesla Kommune
Høringssvar fra Vågsbygd vgs.
Tabell 4-årig tilbudsstruktur på programområde
Tabell 4-årig tilbudsstruktur på skole
Oppsummering av all høringssvar_ver 5_2025_Øst, vest, midt og vest

Sammendrag

Formålet med denne politiske saken er å utvikle en skole- og tilbudsstruktur som sikrer at videregående opplæring i fylket er bærekraftig, effektiv og tilpasset fremtidige behov.

Forslaget bygger på elevønsker, arbeidslivets kompetansebehov og skolens kapasitet, og er forankret i bred medvirkning og høringsinnspill. Det legges opp til å samle tilbud med lav søking, styrke fagmiljøer og utvikle fleksible modeller i regioner med stabil elevtallsutvikling, som Indre Agder. Enkelte tilbud foreslås avviklet eller utsatt, som FBIE ved Mandal videregående skole og Vg2 Transport og logistikk i vest. Voksne får økt tilgang til modulstrukturert opplæring, som erstatter deler av det ordinære 2+2-løpet. Endringer i opplæringsloven gir elever med særskilte behov rett til opplæring til studiekompetanse eller yrkeskompetanse, noe som krever økt kapasitet og tilrettelegging. Bemanningsplanlegging og investeringer ses i sammenheng med en tiårig skolestrategi.

Budsjettet for videregående opplæring i Agder for 2026, fordeles etter en modell med fast og variabel del. Den variable delen avhenger av utdanningsprogram og gruppestørrelse, og gir store forskjeller i kostnad per elev. Tilbudsstrukturen for skoleåret 2025/26 har 627 grupper, men gir ingen økning i elevplasser til tross for elevtallsvekst. Det foreslås flere tiltak for å tilpasse seg strammere økonomiske rammer, blant annet endringer i gruppesammensetning, tilbudsreduksjon og kapasitetsutnyttelse.

Saksopplysninger

Agder fylkeskommune ønsker å tilby videregående opplæring som gir ungdom og voksne gode muligheter til å fullføre og lykkes i utdanning og arbeidsliv. Arbeidet med framtidig skole- og tilbudsstruktur skal bidra til et opplæringstilbud som er bærekraftig, tilgjengelig og tilpasset elevenes og regionens behov. Tilbudsstrukturen skal støtte opp under målene i Regionplan Agder 2030 om høy gjennomføring, gode læringsmiljøer og et inkluderende opplæringstilbud i hele fylket. Den skal også bidra til å sikre relevant kompetanse for arbeidslivet, rettighetene til våre søkere og til at fylkeskommunens ressurser brukes på en best mulig måte.

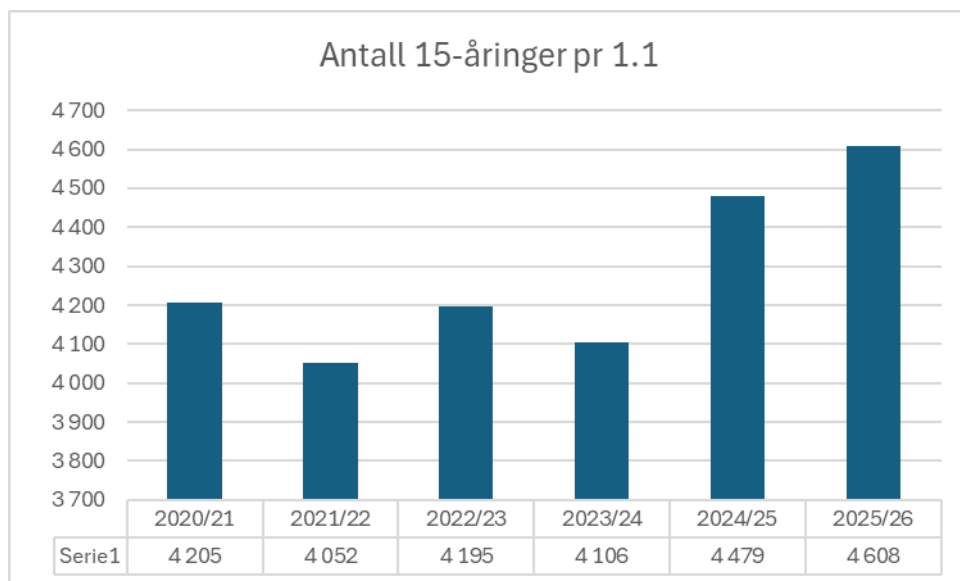
Gjennom arbeidet med tilbudsstrukturen ønsker Agder fylkeskommune å legge til rette for god medvirkning og kunnskapsbaserte beslutninger.

Fylkestinget har vedtatt å redusere budsjettet for Agder fylkeskommune med totalt 144 mill. kroner fra 2027. For å følge opp vedtaket er det igangsatt en større omstillingsprosess for Agder fylkeskommune. Formålet med delprosess 4 er: "En effektiv og fremtidsrettet skole- og tilbudsstruktur".

En tverrfaglig arbeidsgruppe har utarbeidet beslutningsunderlaget for skole- og tilbudsstruktur.

Antall søkere til Vg1 2026/2027 er det høyeste Agder har hatt de siste årene, som kan ses ut av tabellen under. Denne viser utviklingen av antall 15-åringer per første

januar 2020 og fram til 2025. Det er totalt 12 780 elever inneværende skoleår, mens det neste skoleår vil øke til 13 193.

Tabell 1: Antall 15- åringer per 1.1.2020 til 1.1.2025.

I tillegg til disse tallene kommer søkere med ungdomsrett og voksenrett til videregående utdanning.

Ungdomsrett

De som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har rett til videregående opplæring frem til de har oppnådd studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Retten gjelder til og med det året de fyller 24 år.

De med ungdomsrett har rett til å komme inn på ett av tre utdanningsprogram som de har søkt på videregående trinn 1 (Vg1). De skal deretter komme inn på videregående trinn 2 (Vg2) og videregående trinn 3 (Vg3) dersom de oppfyller vilkårene for inntak.

Elever med ungdomsrett har rett til så mange omvalg de ønsker, innen søknadsfristen for inntak det kalenderåret de fyller 19 år. De som ikke har benyttet retten til omvalg før denne fristen, har rett til ett omvalg senere.

Voksenrett

Fra det året man fyller 19 år, har man rett til videregående opplæring for voksne. Retten gjelder de som ikke har oppnådd studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Voksenretten innebærer rett til én av tre søkte sluttkompetanser.

Metode og prosess

Oppstart av arbeidet med fremtidig skole- og tilbudsstruktur startet i januar 2025 under delprosess 4; Effektivisering av skole- og tilbudsstrukturen (sett i vedtak pol sak desember)

«Formålet med prosessen er å utvikle en skole- og tilbudsstruktur skal sikre at videregående opplæring i fylket er bærekraftig, effektiv og tilpasset fremtidige behov. Arbeidet skal bygge på målet om at alle fullfører en planlagt opplæring, sikre et godt læringsmiljø samtidig som det tas hensyn til arbeidslivets behov, den demografiske utviklingen og best mulig ressursutnyttelse.»

I arbeidsprosessen ble det er behov for å dele det videre arbeidet i to saker;

1. Fireårig tilbudsstruktur sak der vi årlig legger frem dimensjoneringen av opplæringstilbudet for å sikre at kapasiteten på den enkelte skole tilpasses søkertall og regionens kompetansebehov innenfor vedtatt økonomisk ramme og kriterier for etablering av tilbud. Endringer i tilbudsstrukturen og mindre investeringstiltak som støtter opp om en bærekraftig og effektiv struktur foreslås i saken.
2. Fremtidig skolestruktur med ti års investeringsstrategi. Formålet med investeringsstrategien er å foreslå strukturelle grep som gir mer robuste enheter, bedre ressursutnyttelse og lavere driftskostnader.

Sakene må sees i sammenheng.

Høring og medvirkning

Forslaget til ny tilbudsstruktur har vært ute på høring fra 27. juni til 30. september 2025. Det kom inn innspill fra videregående skoler, kommuner, organisasjoner og enkeltpersoner. Alle innspill er oppsummert og vedlagt saken, og de fullstendige høringssvarene følger også med. I tillegg er saken drøftet i informasjons- og dialogmøter på fylkesnivå, slik at beslutningsgrunnlaget er bredt forankret.

Kriterier for planlegging av tilbudsstruktur

Følgende kriterier legges til grunn for dimensjoneringsarbeidet høsten 2025, samt justeringen av dette etter søknadsfrist våren 2026:

1. Ved planlegging av skoler og tilbudsstruktur skal kapasiteten på den enkelte skole tilpasses følgende:
 - a. søkergrunnlag
 - b. regionens kompetansebehov
 - c. mulighetene for praksis og lære plasser
 - d. økonomiske og personalmessige konsekvenser
2. Når programområdene skal fordeles, er det ønskelig med mer enn en klasse på hvert trinn på samme skole. Ønske om større avdelinger må vurderes opp mot grad av desentralisert utdanning.
3. Hovedvekten av elevene skal kunne søke sitt primære ønske i rimelig nærhet slik at det kan være mulig å bo hjemme på Vg1.
4. Eksisterende bygningskapasitet skal utnyttes før det bygges nytt, med mindre reiseavstand vurderes å være for lang for et flertall av elevene.
5. Klasser med under 64 prosent primærsøkere vurderes tatt ut av tilbudsstrukturen før prøveinntak. I denne vurderingen tas det hensyn til spesielle forhold, samt bredden og oppfylling ved skolen og i regionen totalt. Ved plassutfordringer kan det vurderes å flytte klasseressursen fra tilbud med lavt søkertall til et oversøkt tilbud. Der en flytter mellom programområder må det tas hensyn til næringslivets behov og kapasitet ved skolene.

6. Klasser som etter prøveinntak står med mindre enn 64 prosent oppfylld, igangsettes ikke med mindre det er spesielle forhold som tilsier det.

Spesielle forhold tilknyttet punkt 5 og 6 kan være:

- Videreføring av Vg2/Vg3 tilbud på studieforbereende program. Elevene får ikke tilbud annet sted
- Ved etablering av nye eller små tilbud, som er avgjørende for rekruttering innen aktuelt fagområdet.

Elevtallsutvikling – Prognoser for innsøking til Vg1

Prognoser fra SSB viser at antall ungdommer i alderen 16–18 år vil reduseres med ca. elleve prosent i Agder fram mot 2040. Selv om rundt 14 prosent av søkerne kommer fra andre fylker eller tar omvalg, gir denne utviklingen et viktig bilde av framtidig behov.

Det er store regionale forskjeller: Kristiansand og Vennesla får først en vekst på fem prosent fram mot 2034, før en mindre nedgang. Øst i Agder får en jevn nedgang på 15 prosent innen 2040, og vest i Agder har den største nedgangen med 20 prosent. Indre Agder skiller seg ut med kun fem prosent nedgang fram mot 2034 og stabilt elevtall videre.

Denne stabile utviklingen gir Indre Agder et godt utgangspunkt for å videreføre og utvikle tilbudsstrukturen, særlig ved Setesdal og Byremo videregående skoler. Det styrker behovet for fleksible modeller, bredde i tilbudet og vurdering av inntaksordninger som nærscolepoeng.

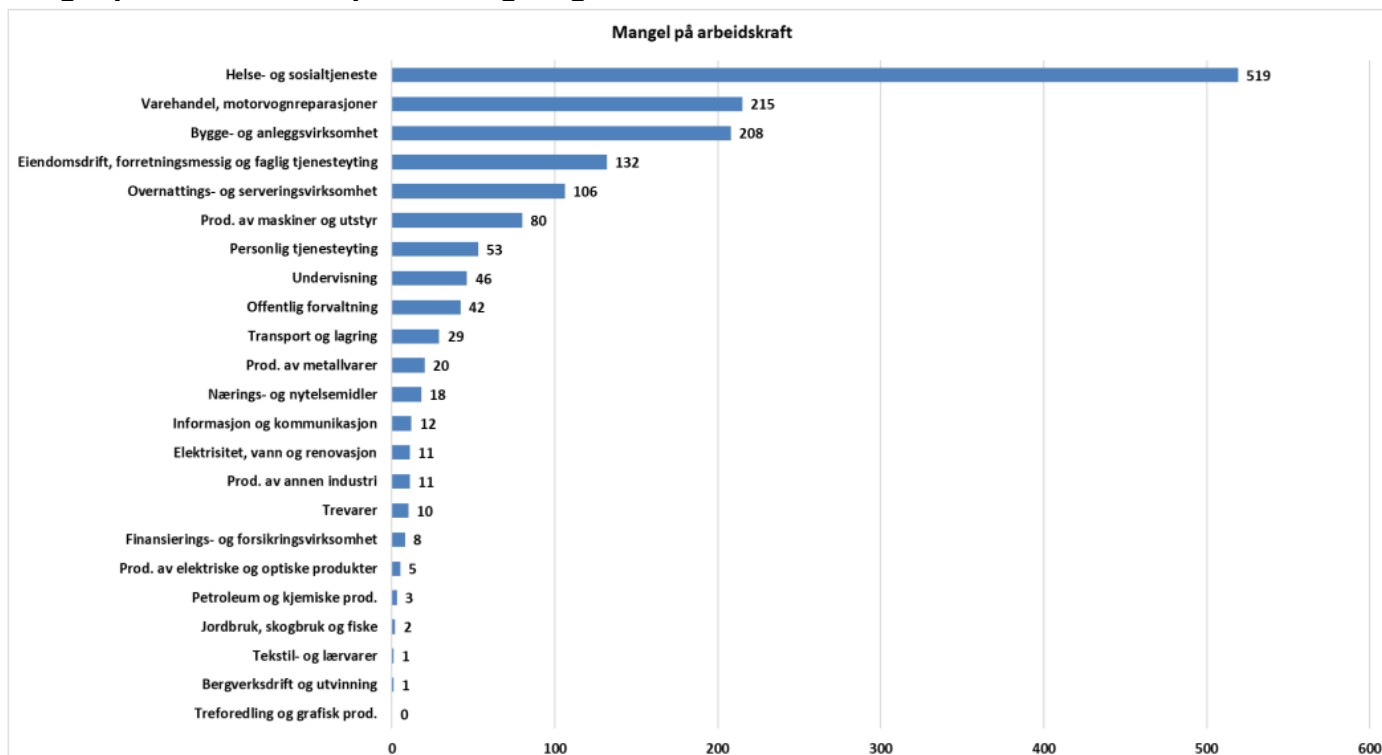
Region	Antall 16-18-åringer 2 024	Antall 16-18-åringer 2 034	Reduksjon i Antall 16- 18-åringer 2024-2034	% endring 2024-2034
Øst	4 358	4 096	-262	-6 %
Kristiansand	4 975	5 207	232	5 %
Vest	2 572	2 263	-309	-12 %
Indre	425	447	22	5 %
Agder	12 330	12 013	-317	-3 %

Tabell 2: SSB/Norconsultrapport- befolkningsutvikling 16-18 åringer i regioner i Agder 2024-2034.

Kompetansebehov i Agder generelt

Arbeidslivets kompetansebehov i Agder er betydelig. Det er behov for flere fagarbeidere innenfor de fleste næringer. Diagrammene under viser noe av behovet i Agder. For bedre å kunne dekke arbeidslivets behov for rekruttering fremover, må samarbeidet mellom skole og arbeidsliv i ulike regioner utvikles ytterligere.

Mangel på arbeidskraft per næring i Agder

Tabell 3: Brukerundersøkelse NAV 2025 (<https://www.nav.no/no/lokalt/agder/statistikk-og-presse/statistikk-og-analyse/bedriftsundersokelsen>)

Vurderinger

Forslaget til ny tilbudsstruktur bygger på en samlet vurdering av hva elevene ønsker, hva arbeidslivet trenger, og hva skolene har kapasitet til å tilby – både faglig og økonomisk. Målet er å sikre et rettferdig og bærekraftig opplæringstilbud i hele Agder. Tabellene som følger saken, gir en tydelig oversikt over hvilke utdanningsprogram som planlegges ved hver skole fra skoleåret 2026/2027. Elevtallene er basert på registreringer per første oktober 2025. Arbeidet har vært godt forankret i dialog med skolene og relevante aktører, og gir rom for lokal tilpassing. Den nye strukturen skal bidra til høyere gjennomføring, mer relevant opplæring og et robust videregående skoletilbud for ungdom i hele fylket.

Merknad:

- Kombinasjonsklassene har løpende inntak som gir avvik fra tabell.
- Risør videregående skole (42005) og Tvedestrand videregående skole (42010) blir Østre Agder videregående skole fra 01.01.26 (42009).

Vurderinger og anbefalinger ungdomstilbud

Lindesnes

Ikke tilby utdanningsprogrammet frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) på Mandal videregående.

Forslaget om å ikke videreføre FBIE ved Mandal videregående skole bygger på en helhetlig vurdering av tilbudsstruktur og ressursbruk i videregående opplæring.

Søkertallene til FBIE ved Mandal videregående skole har vært lave over tid, og det er ikke forventet vekst i elevgrunnlaget i regionen. Dette gir begrenset grunnlag for å opprettholde tilbudet lokalt, og svekker muligheten til å bygge et robust fagmiljø.

Opprettholdelse av tilbud med lav søking gir høy kostnad per elev og lite effektiv ressursbruk. Ved å samle FBIE-tilbudet på færre skoler, kan Agder fylkeskommune oppnå bedre økonomisk utnyttelse og redusere behovet for små og relativt kostbare klasser.

Utdanningsprogrammet FBIE er et fagområde som krever spesialiserte læringsarenaer og tett faglig oppfølging. Ved å konsentrere tilbudet til skoler med større fagmiljøer som på Eilert Sundt, Tangen og Sam Eyde videregående skoler, sikrer en faglig robusthet, stabilitet og bedre læringsutbytte for elevene.

Det er ikke omtalt særskilte behov for FBIE-kompetanse i lindesnesregionen som tilsier at tilbudet bør opprettholdes lokalt. Samling av tilbudet gir bedre muligheter for samarbeid med relevante bedrifter og praksisplasser.

Enkelte elever kan ha ønsket FBIE ved Mandal videregående skole, men søkertallene synliggjør at interessen er redusert. Et samlet og styrket tilbud ved en annen skole vil gi elevene bedre faglig kvalitet og mulighet til å møte likesinnede i et mer robust læringsmiljø, selv om reiseveien blir noe lengre.

Lister

Vurdere opprettelse av programområdet Vg2 Transport og logistikk vest i Agder

Transport- og logistikkbransjen i vest i Agder melder om stort behov for fagarbeidere og lærlinger. Opprettelse av programområdet Vg2 Transport og logistikk kan være et tiltak for å møte dette behovet og sikre lokal kompetanse. Vestre del av Agder har den største elevtallsnedgangen i fylket fram mot 2040. Et relevant og arbeidslivsnært tilbud kan motvirke elevflukt og bidra til å stabilisere søkingen i regionen.

Opprettelse av programområdet krever investeringer, og flere kommuner har signalisert vilje til samarbeid om lokaler og sambruk. Et lokalt tilbud gir gevinster gjennom redusert behov for skoleskyss og hybel, og kan styrke gjennomføring og verdiskaping.

I regionen er det tre Vg1 klasser TIF og én Vg2 klasse Industriteknologi. Det vil være behov for å utvide et Vg2 tilbud.

Ved å legge transportfagene på en skole, bygger en robuste fagmiljø med tett kobling til næringslivet. Elever ønsker å fullføre hele utdanningsløpet lokalt. Et Vg2-tilbud gir kontinuitet, forutsigbarhet og bedre muligheter for å kvalifisere seg til relevante jobber i eget nærmiljø.

Av hensyn til økonomiske utfordringer og elevtallsnedgang i regionen er vurderingen å utsette etablering av programområdet for å utarbeide et kunnskapsgrunnlag knyttet opp mot tiårig skolestruktur og investeringsstrategi. Tiltaket bør vurderes på nytt i tilbudsstrukturen for 2027/2028.

Kristiansand

Ikke videreføre toårig studiespesialisering ved Vågsbygd videregående skole

Høsten 2022 ble det gjort vedtak i fylkestinget om at Agder ønsket å gjøre et forsøk med toårig studiespesialisering for elever med stort læringspotensial. Søknad til Utdanningsdirektoratet ble sendt våren 2023 og godkjent våren 2024.

Utdanningsprogrammet var søkbart til skoleåret 2025/2026 for hele Agder og med målsetting om å igangsette dersom tilstrekkelig oppfylingsgrad. Inneværende skoleår var det ingen søkere. Tilbudet vurderes som marginalt, og elever som ønsker studiespesialisering kan søke ordinært treårig løp. Vurderingen støttes av regionen og organisasjonene.

Indre Agder

Indre Agder har en stabil elevtallsutvikling fram mot 2040, noe som skiller regionen fra øvrige deler av fylket, hvor det er varslet betydelig nedgang. Dette gir et godt utgangspunkt for å videreføre og utvikle tilbudsstrukturen ved Setesdal videregående skole og Byremo videregående skole.

Høringsinnspillene fra kommuner, skoler, fagforeninger og næringsliv viser bred støtte til å opprettholde et bredt og variert utdanningstilbud i regionen.

For å sikre et godt og bærekraftig tilbud i indre Agder anbefales følgende tiltak:

- Revisjon av inntaksmodellen og nærscolepoengordningen, for å styrke rekrutteringen til Setesdal videregående skole og redusere antall elever som søker til skoler i Kristiansand. Dette vil komme egen sak rundt nærscolepoeng for elever i Setesdal.
- Styrking relevante utdanningsprogram som Bygg- og anleggsteknikk og Teknologi- og industrifag ved oppdaterte verksted/lokaler. Tiltaket vurderes i sammenheng med skolestruktur og investeringsstrategien.
- Tilrettelegging for fleksible modeller tilpasset lokalt næringsliv.
- Tettere samarbeid med lokalt næringsliv, for å sikre praksisplasser, læreplasser og arbeidslivsrelevans.

Skoleeier vurderer at tilbudsstrukturen i Indre Agder bør videreutvikles med utgangspunkt i regionens demografiske stabilitet, dokumenterte resultater og samfunnsrolle.

Østre Agder

Opprettholde Vg2 Anleggsgartner fra Østre Agder videregående skole

Vurderingen av å flytte Vg2 Anleggsgartner til Sam Eyde videregående skole har som mål å styrke fagmiljøet og øke rekrutteringen. Skolen har bredere fagmiljø og ligger nær flere relevante bedrifter. Tiltaket har støtte fra NHO Agder, OKAB og NAML Sør.

Samtidig har Tvedestrand videregående skole stabile søkertall, moderne fasiliteter og et godt etablert læringsmiljø. Skolen har investert i spesialtilpassede verksteder for faget, og samarbeider med Holt innen grønt naturbruk. Dette gir gode rammer for videreføring av tilbudet.

Sam Eyde videregående skole har per i dag ikke kapasitet til å opprette nytt programområde uten å redusere andre utdanningstilbud. I tillegg vil etablering av programområdet på Sam Eyde videregående skole medføre betydelige investeringer i bygg og undervisningslokaler. Etterspørselen etter lærlinger i anleggsgartnerfaget er lav i Øst-Agder, og det er usikkert om flytting vil gi bedre rekruttering. Personalmessige konsekvenser må også vurderes, særlig ved eventuell omstilling.

Skoleeier vurderer at det faglige og økonomiske grunnlaget tilsier å videreføre Vg2 Anleggsgartner ved Østre Agder vgs. Tilbudet har lokal forankring og kan utvikles videre i samarbeid med relevante aktører.

For å sikre lik praksis med andre regioner og bedre søkergrunnlag til Østre Agder vgs, anbefales følgende tiltak:

- Utvidet inntaksregion i Østre-Agder og ordning med en maksimal reisevei på 50 min. internt i inntaksregionen, endres tilbake til tidligere inntaksregioner. Det må justeres for at Østre Agder vgs nå erstatter to tidligere videregående skoler i Risør og Tvedestrand.
- Årsaken er at ordningen er vanskelig å administrere og avviker fra de ordningene som praktiseres i resten av fylket. I høringene til både skolestruktur og fireårig tilbudsstruktur støttes endringen. Den vil på en bedre måte sikre søkergrunnlaget til Østre Agder vgs.

Vedtak om inntaksregion ble vedtatt i fylkestinget desember 2024. En endring må derfor sluttbehandles i fylkestinget 16. desember 2025.

Lillesand og Grimstad

Vurdere å opprette Vg3 Maritim elektriker på Dahlske videregående skole.

Forslaget om å etablere Vg3 Maritim elektriker ved Dahlske videregående skole i Grimstad, er et strategisk tiltak for å møte økende behov for maritim kompetanse i regionen og nasjonalt. Et nytt Vg3-tilbud vil bygge videre på eksisterende Vg1 og Vg2 elektrotilbud og gi elevene en helhetlig utdanningsvei lokalt. Dette styrker motivasjon, gjennomføring og tilknytning til regionen. I dag kjøpes det plasser (to) i Vestfold. Årets inntak viser at det var 15 søkere til tilbudet i Vestfold, men flere trekker seg etter tildelt plass og velger lære plass i EI-energi i stedet.

Opprettelse av tilbudet krever store etableringskostnader (2,3 mill. kroner pluss sertifiseringer, som ligger på 50.000 kroner per elev). Samtidig er man avhengig av et samarbeid med Fagskolen i Agder, som i tillegg kan bidra med utstyr og simulatorer.

Dahlske videregående skole har et etablert og bredt elektrofaglig miljø, og opprettelsen av Vg3 vil styrke dette ytterligere. Samarbeid med Forsvaret, rederier og opplæringskontor gir faglig tyngde og praksisnær opplæring. Maritim sektor etterspør elektrikerkompetanse nasjonalt som følge av elektrifisering, digitalisering og miljøkrav. Det er stor etterspørsel etter fagarbeidere nasjonalt, og tilbudet vil bidra til å dekke behovet i både offentlig og privat sektor.

Skoleeier vurderer at investeringsbehovene for å opprette Vg3 Maritim elektriker på Dahlske videregående skole er for kostnadskreven og usikkert med hensyn til

behov for regional kompetanse.

Vurderinger og anbefalinger voksentilbud

Agder fylkeskommune har gjennomført en evaluering av opplæringstilbudet for voksne, et samarbeid mellom karrieresentrene, skolene og inntaksavdelingen. Endringene i ny opplæringslov og tilhørende forskrift, særlig knyttet opp mot voksnes rettigheter, legger føringer for organisering av opplæringstilbudet.

For skoleåret 2026/2027 er det planlagt totalt 16 klasser og 760 opplæringsplasser, fordelt på ulike utdanningsprogram og kompetansesentre. Dette inkluderer justeringer i dimensjoneringen for å møte faktiske behov og sikre effektiv ressursbruk.

Redusere 2+2 utdanningsløp som erstattes av modulstrukturert opplæring

Modulstrukturert opplæring er en fleksibel modell for voksne som ønsker fag- eller svennebrev, og er en sentral del av fullføringsreformen. Modellen er utviklet som en del av fullføringsreformen, som har som mål å forenkle voksnes muligheter til sluttkompetanse. Deltakere kartlegges (realkompetansevurdering) før oppstart, tar utgangspunkt den voksnes behov og livssituasjon og legger til rette for at det er mulig å kombinere opplæring, arbeid og andre forpliktelser.

Modulstrukturert opplæring innføres puljevis basert på kriteriene; arbeidslivets behov, mangel på rekruttering og lærefag med stor andel voksne som tar fagbrev. En økt bredde i den modulstrukturerte opplæringen vil redusere behovet for voksne søkere i ordinære klasser.

Det finnes tretten ulike lærefag med modulstrukturerte læreplaner i dag:

Modulstrukturerte læreplaner	
Kokk	Renholdsoperatør
Ernæringskokk	Produksjonsteknikk
Betongarbeider	Helsefagarbeider
Snekkerfaget	Fiskeri og fangst
Salgsfaget	Rørleggerfaget
Logistikk	Malerfaget
Gjenvinningsfag	

Tabell 4: Oversikt over de tretten ulike lærefagene for voksne.

Følgende læreplaner er per i dag på høring; håndvever, bunadtilvirker og blomsterdekoratør.

I vurderingen av tilbudsstrukturen for voksne, skal modulstrukturert opplæring gradvis erstatte det ordinære 2+2-yrkesfaglige løpet, der læreplanene for modulstrukturert opplæring er godkjente og tilgjengelige.

Vg3 yrkessjåfør ved Vennesla vgs., vurderes oppført for kommende skoleår. Dersom denne sluttkompetansen blir en del av modulstrukturert opplæring, vurderes denne tatt bort fra tilbudet i «april-saken».

Individuelt tilrettelagt opplæring på en skole som er særskilt tilrettelagt

Elever som har rett til individuelt tilrettelagt opplæring (jfr. opplæringsloven § 11-6), og som tas inn i videregående skole med fortrinnsrett til en særskilt tilrettelagt skole (jfr. forskrift til opplæringsloven § 4-22), har rett til videregående opplæring frem til de fyller 24 år – eller til de har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.

Tidligere ble disse elevene regnet for å ha fullført sin opplæring når de hadde nådd målene i sin individuelle opplæringsplan (IOP), vanligvis innen tre år. Det var da mulig å søke om inntil to år ekstra opplæringstid.

Med den nye opplæringsloven har elevene rett til videregående opplæring helt til de oppnår ordinær sluttkompetanse, selv etter at IOP-målene er nådd. Dette gir stor usikkerhet når det gjelder planlegging og ressursbehov, og krever fleksible løsninger i skolestrukturen.

Særskilt tilrettelagt opplæring krever små elevgrupper, høy bemanning med spesialkompetanse, og tilpassede lokaler. I Agder har antallet elever i denne gruppen økt fra rundt 200 til rundt 300 de siste tre årene, og det forventes ytterligere økning fra skoleåret 2026–2027. Det utfordrer behovet for kapasitet i de videregående skolene. Dette krever langsiktig strategisk arbeid med dimensjonering, kompetanseutvikling og investeringer, og må sees i sammenheng med tiårig investeringsstrategi for skolestruktur.

Oversikt over elevtallsutviklingen for denne elevgruppen

Tallene for skoleåret 2026-2027 viser elever som er tilmeldt per første oktober 2025, tillegg til elevene på andre og tredje året.

Skoleår						
Region	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27*
Øst	76	79	84	103	73	75
Setesdal	2	4	7	10	7	9
Kristiansand	44	57	65	87	115	140
Byremo	1	1	1	1	1	1
Lindesnes	11	14	17	22	25	25
Vest	16	20	19	22	31	34
Totalsum	150	175	193	245	252	283

Tabell 5: Region Øst: Tvedestrand vgs, Sam Eyde vgs. Region Setesdal: Setesdal vgs. Region Kristiansand: Lillesand vgs, Vennesla vgs., KKG, Kvadraturen vgs og Søgne vgs. Region Byremo: Byremo vgs. Region Lindesnes: Mandal vgs. Region Vest: Sirdal vgs, Flekkefjord vgs og Eilert Sundt vgs.

Privatskoler

De private skolene rekrutterer søkere fra hele landet, men rundt 800 av disse er elever fra Agder med ungdomsrett. Privatskolene melder at det vil være minimal endring i antall plasser fra inneværende skoleår til skoleåret 2026/2027.

Skole	Antall elever fra Agder	Alle elever
Akademiet Kristiansand AS	165	170
Blå Kors videregående skole Grimstad AS	78	84
Blå Kors videregående skole Øvrebø AS	112	112
Drottningsborg Vgs AS	108	225
Kvs-Bygland AS	72	99
Kvs-Lyngdal AS	178	412
Oasen videregående skole AS	70	97
Stiftelsen Maritim videregående skole Sørlandet	31	90
Totalsum	814	1289

Tabell 6: Oversikt over elever på private videregående skoler.

Nettskolen i Agder

Nettskolen i Agder ble etablert som følge av politiske vedtak i fylkestinget 12. desember 2023, hvor strategien for nettbasert undervisning ble vedtatt.

Nettskolen tilbyr fag til flere målgrupper:

- **Generell studiekompetanse:** Norsk, matematikk, naturfag, historie, samfunnskunnskap og engelsk – rettet mot voksne og elever med helsemessige utfordringer.
- **Fellesfag yrkesfag Vg1/Vg2:** For lærlinger og voksne som mangler fag for fagprøve, samt elever som trenger meropplæring.
- **Programfag studiespesialisering:** Tysk III – for elever som ikke får tilbudet på egen skole.

Tilbudet gir fleksibilitet og mulighet for opplæring uavhengig av bosted og livssituasjon, og er et supplerende utdanningstilbud for voksne. Nettskolen i Agder er et strategisk viktig tilbud som bør inngå i den langsiktige tilbudsstrukturen.

Bemanningsbehov og personalmessige konsekvenser ved endringer i tilbudsstruktur

Agder fylkeskommune forventer en moderat økning i elevtallet på Vg1 på kort sikt, men en samlet nedgang i ungdomskullene fram mot 2040. Fullføringsreformen og opplæringsloven gir alle rett til mer opplæring inntil sluttkompetanse. Det er også grunn til å forvente en økning i antall elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring.

Overgangen til modulstrukturert opplæring for voksne, innebærer at deler av dagens skolebaserte 2+2 opplæring fases ut. Dette vil kunne medføre noe nedbemanning, men gir samtidig mulighet for omdisponering av lærerressurser til oppfølging og veiledning utenfor skole, i tråd med intensjonene i fullføringsreformen. Endringer i tilbudsstrukturen vil kunne påvirke fordelingen av personalressurser mellom skolene. Eventuell overtallighet vil i hovedsak håndteres gjennom omdisponering og omplassering til andre skoler, i henhold til Agder fylkeskommunes overtallighetsreglement.

HR-avdelingen har ansvar for å sikre at slike prosesser gjennomføres på en forsvarlig måte, og vil ha særlig fokus på å støtte skolene i arbeidet med å ivareta ansatte og skape trygghet i overgang til ny situasjon. Skoleeier vurderer at bemanningsplanlegging må ses i sammenheng med både demografisk utvikling, endringer i rettigheter og strukturtiltak. Det vil være behov for fleksibilitet og tett dialog med skolene for å sikre god ressursutnyttelse og ivaretagelse av fagmiljøer og arbeidsmiljø.

Økonomiske konsekvenser

I budsjettet for 2026 fordeles over 2,1 milliarder kroner mellom de videregående skolene basert på budsjettfordelingsmodellen. Modellen har en fast og en variabel del. Den faste delen gjelder ledelse, administrasjon og utgifter til utstyr, drift og vedlikehold. Den variable delen tar utgangspunkt i tilbudsstrukturen, og fordeler midler etter en faktor per utdanningsprogram. Denne faktoren dekker undervisning, individuell tilrettelegging og undervisningsrelaterte utgifter til drift og utstyr. Forskjell i faktoren mellom utdanningsprogram skyldes ulike fag, årsramme, timeantall, behov for tilrettelegging, drift og utstyr. Ulik faktor gir forskjellig tildeling per gruppe. Den variable tildelingen for en gjennomsnittlig gruppe studiespesialisering er omkring 2,15 mill. kroner, og for en gjennomsnittlig gruppe studieforbereende omkring 2,65 mill. kroner. Dette gir en snittpris per elev på 71 000 kroner og 89 000 kroner i full gruppe med 30 elever. Den variable tildelingen for en gruppe yrkesfag er i gjennomsnitt 2 mill. kroner, som gir en snittpris på 135 000 kroner per elev i full gruppe med 15 elever. Reduseres antall elever i gruppen, øker pris per elev. I tilbudsstrukturen planlegges det med en reduksjon til omkring 70 halve grupper. Disse har en økonomisk tildeling på 65 prosent av en ordinær ressurs, og øker den økonomiske belastningen med i omkring 21 mill. kroner uten at det gir flere elevplasser.

Forslaget til tilbudsstruktur for skoleåret 2025/26 har 627 grupper. Dette er en økning på to grupper sammenliknet med faktisk igangsatte grupper skoleåret 2025/26. (I tabellen vises det en reduksjon på to grupper, men dette skyldes en teknisk endring av hvordan fire grupper voksen generell studiekompetanse summeres).

Sammenliknet med forrige skoleår er det ingen endring i antall grupper forberedende kurs for minoritetsspråklige. For ungdom er det en økning på fem grupper studieforbereende og 1,5 grupper yrkesfag. For voksne er det en reduksjon på 4,5 grupper, hvorav 3,5 grupper gjelder yrkesfag. Årsaken til denne reduksjonen er at flere søker modulbasert videregående opplæring for voksne. For elever på hverdagslivstrening videreføres tilbudet med 59 grupper. Disse er ikke lagt inn i tilbudsstrukturen. Det er en risiko for at antall søkere til hverdagslivstrening kan øke utover rammer som er lagt inn i dette forslaget. Ny opplæringslov gir rett til flere år, og det pågår en nasjonal prosess der det forventes noen avklaringer.

Nettskolen har per september 2025 over 90 elever uten aktiv markedsføring. Det er forventet vekst til 150 deltakere i 2026–2027, med behov for økt lærerressurs og utvidet fagtilbud. Sammenlignbare fylker har mellom 500 og 900 deltakere. Det estimeres et behov for 7 mill. kroner i driftsmidler i 2026.

Endringene i tilbudsstrukturen gir ingen økning i tilbudsstrukturen fra 2025 til 2026, på tross av en vesentlig elevtallsvekst i videregående opplæring. For å møte de nye økonomiske rammene er det arbeidet med kapasitetsutnyttelsen, slik at det blir færre ledige skoleplasser. I videre arbeid med å møte de nye økonomiske rammebetingelsene vil følgende punkter bli vurdert og vektlagt:

1. Legge til rette for studieforbereende løp som erstatter yrkesfag løp der søkere planlegger utdanningsløp med påbygg.
2. Reduksjon i antall klasser yrkesfag med studieforbereende. På sikt vurderes hele tilbudet å legges ned.

3. Reduksjon i antall klasser og paralleller per skole der utviklingen tilsier det. Halve klasser brukes kun der det er nødvendig for å tilby søkere skoleplass og eventuelt der hvor det kan relateres til tilgang på læreplasser.
4. Reduksjon i antall skoler som tilbyr det enkelte utdanningsprogram ved å løse opp på prinsippet om at alle elever i studieforbereende løp skal gjennomføre alle tre skoleår på samme skole.
5. I tilbudsstrukturen vurderes prinsippene for hvor mange primærsøkere et utdanningstilbud må ha, for at tilbudet skal opprettes eller opprettholdes.
6. Vurdere å øke antall elever i grupper på yrkesfag, yrkesfag med studieforbereende og kombinasjonsklasser.
7. Vurdere den faste delen av budsjettfordelingsmodellen, som gjelder ledelse, administrasjon og utgifter til utstyr, drift og vedlikehold.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at Agder fylkeskommune vedtar en fireårig tilbudsstruktur for videregående opplæring, som sikrer et bærekraftig, relevant og økonomisk forsvarlig opplæringstilbud i hele fylket. Forslaget bygger på omfattende høringsinnspill, elevønsker, arbeidslivets kompetansebehov og skolens kapasitet.

Tilbudsstrukturen legger til rette for sterkere fagmiljøer, bedre ressursutnyttelse og en tydeligere regional balanse. Enkelte tilbud med lav søking foreslås avvirket eller utsatt, mens sentrale og framtidsrettede fag videreføres eller styrkes. Dette gjelder blant annet opprettholdelsen av Vg2 Anleggsgartner i Østre Agder og videreutviklingen av yrkesfagene i Indre Agder.

For voksne innføres modulstrukturert opplæring som hovedmodell i tretten fag, slik at denne gradvis erstatter det tradisjonelle 2+2-løpet. Dette bidrar til økt fleksibilitet, bedre tilpassing til arbeidslivets behov og mer effektiv ressursbruk.

Tilbudsstrukturen ivaretar også behovet for særskilt tilrettelagt opplæring og voksende elevgrupper innen hverdagslivstrening, samtidig som fylkeskommunen må møte strammere økonomiske rammer gjennom effektiviseringstiltak på om lag 21 mill. kroner.

Forslaget er helhetlig og balansert, og legger grunnlaget for en videregående opplæring som gir ungdom og voksne i hele Agder reell tilgang til utdanning, høy gjennomføring og relevant kompetanse for framtidens arbeidsliv.

Kristiansand, 10.11.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør